

Arktisen meriteknologiaosaamisen kysyntä kasvaa

Aker Arctic

ALAKERTA
Yrjö Myllylä

• Tekijä on yhteiskuntatieteiden tohtori ja erikoistutkija. Hän on toiminut keväällä 2010 asiantuntijana työ- ja elinkeinoministeriön "Arktinen ja Itämeren kasvualue Suomen intressien polttopisteessä" sekä eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan "Sopimusten Venäjä 2030" hankkeissa. Tällä hetkellä hän työskentelee Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen projektissa.

Suomi sijaitsee arktisen ja Itämeren kasvualueiden keskiössä. Kehityksen myötä Suomen pohjois-, itä- ja eteläpuolelle on muodostumassa investointikäytävät, jotka toimivat aluekehityksen moottoreina ja tarjoavat mahdollisuuksia Suomen elinkeinoelämälle. Suomella on erityisiä mahdollisuuksia osallistua investointeihin maantieteellisen asemansa, arktisen teknologiaosaamisensa ja luottamuksellista yhteistyötä venäläisten kanssa tukevan arvopohjansa vuoksi.

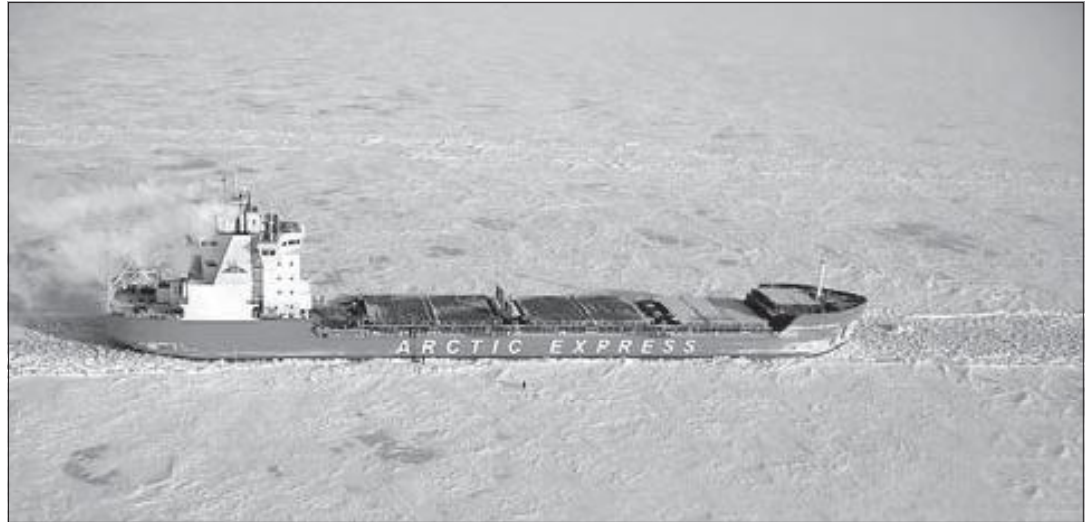
Taloudellista aktiviteettia näillä alueilla lisää suurvaltojen, Venäjän, EU:n, Kiinan ja USA:n kasvava mielenkiinto mm. alueen luonnonvarojen, kuten öljyn, kaasun ja muiden mineraalien hyödyntämiseksi. Yksi mainittava etenkin 2000-luvun alkupuolelta voimistunut muutostekijä on ollut maailmantalouden kasvun mukanaan tuoma energia- ja raaka-ainesten hintojen nousu. Tämä on tehnyt arktisella alueella sijaitsevien luonnonvarojen hyödyntämisestä kannattavaa yhdessä mm. teknologian kehittymisen seurauksena.

Esimerkiksi kesällä 2008 otettiin käyttöön suomalaisen Aker Arcticin suunnittelema maailman ensimmäinen jääolosuhteissa toimiva Varandien öljynkuljetusjärjestelmä Petšoranmerellä Euroopan Koillisosassa ConocoPhillipsin ja suurimman venäläisen yksityisen öljy-yhtiö Lukoilin toimesta. Öljy on kuljetettu Murmanskin kautta Kiinaan.

Myös Itämeren kasvualuetta tulisi tarkastella nykyistä enemmän arktisten silmälasien lävitse. Venäjä elää entistä enemmän pohjoisesta. Itämeri on pohjoisen Siperian luonnonvarojen gateway Eurooppaan. Itämeri ja sen alue on tuotekehitysalusta ratkaisuille, joiden kysyntä kasvaa muualla arktisilla alueilla. Itämeren suojeluun liittyvää teknologiaa kannattaa kehittää Suomessa julkisen sektorin tukemaa innovatiivista tilaustoimintaa harjoittamalla.

Tämä on usein tehokkaampaa ja nopeampi vaikutteisempaa kuin tuotekehityksen tukeminen ilman tietoa markkinoista. Esimerkiksi Venäjän ja Suomen pääministerien tapaamisen yhteydessä toukokuussa Lappeenrannassa sovittiin ensimmäisestä uuden sukupolven öljyntorjuntajäänmurtajaluksen tilauksesta Venäjälle Suomesta.

Toimitettavasta aluksesta tulee ensimmäinen Venäjän varsinainen öljyntorjuntajäänmurtaja-alus Itämerellä. Suomelta puuttuu asiantuntija-arvioiden mukaan useita järeän luokan öljyntorjunta-aluksia. Tarpeet kasvavat Itämeren lisäksi myös arktisen Jäämeren alueella. Maksavina asiakkaina ovat jatkossa etenkin öljyntuotantoa harjoittavat yritykset.

Kirjoittajan mukaan Suomella on erityisiä mahdollisuuksia osallistua arktisten alueiden tutkimuksen investointeihin maantieteellisen asemansa, arktisen teknologiaosaamisensa ja arvopohjansa vuoksi.

Uuden sukupolven öljyntorjuntaluksen lisäksi suomalaisia yhdistäväksi tärkeimmäksi uuden ajan konkreettiseksi kärkiteemaksi voisi nostaa arktisten tutkimusalukset. STX Euroopan Rauman telakalla valmistetaan Etelä-Afrikan ympäristöhallinnon tilaamaa uuden sukupolven Antarktisen tutkimusalusta. Myös kymmenen Euroopan maata on Euroopan tiedeakatemian ja Saksan johdolla sekä Euroopan Unionin komission seitsemännen puiteohjelman tuella valmistelleet hanketta, johon liittyy huippumodernin, arviolta suurehkon risteilijäaluksen hintainen 600-700 miljoonaa euroa maksavan aluksen rakentaminen.

Alus on jäänmurtaja, tieteellinen porausalus ja merentutkimusalus. Siinä on majoitustilat 120 hengelle. Arktiset luonnonvarojen hyödyntämisen suurvallat kuten Venäjä ja taloudelliset suurvallat kuten Kiina, kaavailevat myös uusien arktisten tutkimusalusten tilauksia. Aurora Borealis -hanke voi olla ratkaisevan tärkeä siinä, kuka hallitsee tulevaisuudessa mm. arktista kuljetusteknologiaosaamista Koillisväylän kasvavan liikenteen tarpeisiin.

Suomen arktinen strategia hyväksyttiin kesäkuun alussa. Euroopan Unionin

TÄSTÄ ON KYSYMYS

1. Suomi sijaitsee arktisen ja Itämeren kasvualueiden keskiössä. Kehityksen myötä Suomen pohjois-, itä- ja eteläpuolelle on muodostumassa investointikäytävät, jotka toimivat aluekehityksen moottoreina ja tarjoavat mahdollisuuksia Suomen elinkeinoelämälle.

2. Arktisten jäänmurtajaöljyntorjunta-alusten, arktisten tutkimusalusten ja arktisen offshore -teknologian kysyntä kasvaa.

3. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta on 20.5.2010 antanut 9.12. eduskunnan suuren salissa käsiteltävän julkilausuman, jonka mukaan tulisi käynnistää arktisen kuljetus-, energia- ja ympäristöteknologian tutkimus- ja kehittämissuunnitelma.

Varsinais-Suomessa on satsattava entistä enemmän alan tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja verkostuttava alan yritysten tutkimuslaitosten kanssa laajalla rintamalla kansallisesti ja kansainvälisesti. Venäläisten toimijoiden kiinnostus Suomen teknologista osaamista kohtaan on nähtävä mahdollisuutena. Suomesta voi tulla arktisen meriteollisuusosaamisen suurvalta, jossa painopisteinä on arktisen kuljetus-, energia- ja ympäristöteknologian osaaminen ja uudet innovaatiot.

Jouko

